

Schvalování strukturálních fondů 2007–2013: ukázka meziinstitucionální kooperace EU

Ve dnech 3.–6.července proběhlo ve francouzském Štrasburku letošní dvanácté plenární zasedání Evropského parlamentu. Na programu jednání bylo několik zásadních událostí, k těm nejvýraznějším patřilo zejména projednání priorit finského předsednictví, které se čela Evropské rady ujalo počínaje 1. červencem tohoto roku, a schvalování strukturálních fondů pro nadcházející programovací období 2007–2013.

Vzhledem k pozici politiky hospodářské a sociální soudržnosti jako jedné z nejdůležitějších politik evropského projektu, bylo přijetí balíku strukturálních fondů zcela zásadní událostí, již předcházely dlouhé diskuse a komplikovaná vyjednávání. První krok byl v této věci učiněn již v červenci roku 2004, kdy Evropská komise schválila své legislativní návrhy na reformu politiky soudržnosti, které již měly plně akcentovat závazky z Lisabonu a Göteborgu týkající se konkurenceschopné a trvalé „znalostní ekonomiky“, a zjednodušit a zefektivnit proces decentralizace. Tento reformní návrh s neskromnými cíli byl následně předložen Radě EU a Evropskému parlamentu.

Poslanci Evropského parlamentu v předložených návrzích schvalovali jednak legislativu definující cíle a pravidla pro způsobilost k čerpání ze strukturálních fondů, jednak prostředky určené pro tyto účely v celkové výši 308 miliard euro, tedy 35,7% z celkového rozpočtu, se kterým bude Evropská unie v nadcházejícím finančním období 2007–2013 hospodařit.

Celkový balík nařízení o strukturálních fondech se skládal z pěti návrhů týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti a nově navrhovaného Evropského sdružení pro územní spolupráci. O prvních dvou

nařízeních rozhodovali delegovaní zástupci členských zemí v rámci tzv. souhlasného řízení, tedy bez možnosti připojit jakékoli doplňkové připomínky k daným předlohám.¹ Další tři legislativní usnesení Evropského parlamentu byla vynesena v rámci druhého čtení v návaznosti na společný postoj Rady v souladu s procedurou spolurozhodování.² Vzhledem k předchozí dohodě mezi Parlamentem a Radou s cílem umožnit členským státům čerpání financí z evropského rozpočtu od 1. 1. 2007 byl na základě přijetí všech pěti částí legislativního balíku strukturálních fondů legislativní proces ukončen. Přestože bude Parlament hlasovat ještě o strategických pokynech k čerpání ze strukturálních fondů EU, které by Evropská komise měla předložit do konce července, lze již základní pravidla čerpání z fondů považovat za definitivní a jednotlivé členské státy tak mohou podnikat konkrétní kroky, zejména pak v přípravách svých národních programových dokumentů.

K dosažení konsensu o podobě legislativy upravující podobu strukturálních fondů pro následující finanční období bylo zapotřebí velmi úzké a intenzivní kooperace mezi jednotlivými evropskými institucemi. Při finální rozpravě o strukturálních fondech na červencovém zasedání Parlamentu byla jeho jednotlivými členy tato efektivní meziinstitucionální spolupráce velmi často vyzdvihována. Poslanci si pochvalovali zejména velmi konstruktivní a vstřícný postoj jak Rady, tak Komise, resp. komisařky pro regionální politiku Danuty Hübner, ke zpravodajům jednotlivých návrhů. Zpravodajům se v mnoha případech podařilo při jednáních se zástupci předchozího rakouského předsednictví EU prosadit do stanoviska Rady řadu požadavků členů Výboru Evropského parlamentu pro regionální rozvoj a zapracovat většinu námitek jednotlivých skupin europoslanců a pozměňovacích návrhů z prvního čtení.

Europoslanci se v obecné rovině do stanovisek Rady snažili prosadit především větší

míru solidarity a hlubší vnímání environmentálních aspektů, podařilo se jim také změnit způsoby financování. V rovině konkrétních opatření byli členové Parlamentu úspěšní například v prosazení možnosti proplácet nevratnou DPH u projektů ERDF, ESF i Fondu soudržnosti ve všech členských státech (Rada původně chtěla zavést omezení této možnosti pouze na státy, jejichž HDP nepřesahuje 85 % průměru EU), zahrnutí podpory výdajů na renovace sociálního bydlení (v původním návrhu neměla být položka bydlení vůbec způsobilá pro čerpání ze strukturálních fondů), či, v rámci upevnění principu partnerství, posílení pozice organizací zastupujících občanskou společnost. Významným úspěchem europoslanců, resp. jejich zpravodaje Alfonsa Andrii a výboru, je také zvýšení celkového rozpočtu Fondu soudržnosti z 18 miliard euro v letech 2000–2006 na 61,59 miliard euro pro léta 2007–2013, což by mělo být plně v souladu s potřebami rozšířené EU a heslem „více soudržnosti – více Evropy“.

Poznámky:

1. Jednalo se o návrh nařízení Rady o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (9077/2006–C6-0192/2006–2004/0163(AVC)) a návrh nařízení Rady o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/94 (9078/2006 – C6-0191/2006 – 20040166(AVC)).
2. Těmito usneseními byla legislativní usnesení Evropského parlamentu o společném postoji Rady ohledně přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském fondu regionálního rozvoje a zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999 (9059/4/2006 – C6-0187/2006 – 2004/0167 (COD)), legislativní usnesení Evropského parlamentu o společném postoji Rady ohledně přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropském sdružení pro územní spolupráci (ESÚS) (9062/2/2006 – C6-0189/2006 – 2004/0168 (COD)) a legislativní usnesení Evropského parlamentu ke společnému postoji Rady ohledně přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském sociálním fondu a zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999 (9060/4/2006 – C6-0188/2006 – 20040165 (COD)).

Michaela Kozlová, Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, Brno